

Врз основа на член 55 став (1) од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2000; 44/2002; 82/2008; 167/2010 и 51/2011), а во врска со член 13 од Законот за квалитет на амбиентот воздух („Службен весник на Република Македонија“ број 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 59/12), министерот за животна средина и просторно планирање донесува

УПАТСТВО

за примена на Правилникот за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори

1. Вовед

Испуштањата, односно емисиите во воздухот од поедините извори на загадувачки супстанции се уредени со Правилникот за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот („Службен весник на Република Македонија“ број 141/10) (во понатамошниот текст: Правилник за ГВЕ) и истиот се применува на сите инсталации во Република Македонија кои како стационарни извори имаат емисии во воздухот. Со овој правилник се пропишуваат граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот.

Согласно Правилникот за ГВЕ Стационарен извор претставува инсталација, технолошки процес, технолошка единица, индустриски погон, уред, определена активност, кој во одредена неменлива положба, преку одредени испусти или отвори испушта загадувачки супстанции во воздухот;

Правилникот за ГВЕ се однесува на сите идентификувани постоечки инсталации на кои првичната работна дозвола им била дадена пред 1 јули 2007 година, како на пример индустриски и енергетски производствени инсталации, како и на некои инсталации имаат земјоделски процеси. Воедно, правилникот за ГВЕ се однесува и на сите нови инсталации на кои првичната работна дозвола и била дадена на или по 1 јули 2007 година;

Правилникот за ГВЕ не се однесува на граничните вредности за емисии од подвижни мобилни извори.

Заради правилна примена на правилникот за ГВЕ се пристапи кон подготовка на упатство кое претставува практичен водич или прирачник за корисници во однос на примената на Правилникот за ГВЕ. Упатството е насочено кон операторите на инсталациите, но исто така и кон инспекциските органи кои работат на контрола на емисиите од стационарните извори на загадување на воздухот, како и надлежните органи кои издаваат А и Б интегрирани еколошки дозволи за инсталациите.

Со примената на Правилникот за ГВЕ се подобрува квалитетот на амбиентниот воздух во Република Македонија, преку придржување на емисиите од стационарните извори

кон ГВЕ. Главните категории на извори кои се опфатени во Правилникот за ГВЕ се индустриските процеси и производството на енергија. Правилникот за ГВЕ е донесен врз основа на членот 13 од Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Службен весник на Република Македонија“ 67/04, 92/07,35/10, 47/11 и 59/12). Правилникот за ГВЕ покрај националните вредности за ГВЕ ги имплементира и барањата на Директивите на Европската унија од областа на воздухот, меѓу кои Директивата на Европскиот парламент и на Советот од 23 октомври 2001 година за ограничување на емисиите на одредени загадувачи во воздухот од големи согорувачки постројки, 32001L0080, Директивата на Советот од 11 март 1999 година за ограничување на емисиите на испарливите органски соединенија што се должат на употребата на растворувачи во одредени дејности и инсталации, 31999L0013 и Директивата на Европскиот парламент и на Советот од 15 Јануари 2008 година за интегрирано спречување и контрола на загадувањето, 32008L0001.

Како што е предвидено со членот 2 од Правилникот за ГВЕ, реалните емисии кои можат да се споредат со ГВЕ може да бидат одределени со методи на мерење и пресметување. Граничните вредности на емисиите пропишани со овој Правилник ќе бидат применети на сите инсталации, освен кога дозволата за усогласување со оперативниот план или интегрираната еколошка дозвола, издадена во согласност со Законот за животна средина, за индивидуалниот стационарен извор, препишува различни гранични вредности на емисија. За инсталациите за кои е потребно добивање на интегрирана еколошка дозвола, а за кои не се определени гранични вредности на емисија во Правилникот за ГВЕ, се применуваат граничните вредности на емисија на поедини загадувачки супстанции во отпадни гасови и пареи утврдени со примена на најдобрите достапни техники.

Во Членот 6 од Правилникот за ГВЕ, стои дека испуштените концентрации и испуштеното количество на загадувачки супстанции се дефинирани за секоја загадувачка супстанца во однос на количината на отпадниот гас и пареи. Оттука, количината на отпадните гасови треба секогаш да биде утврдена. Подетални инструкции за мерењата на емисиите се пропишани во Правилникот за методите, начините и методологијата за мерење на емисии во воздухот од стационарни извори, („Службен весник на Република Македонија“ бр. 11/2012).

2. Содржина на Правилникот

За подобро да се разбере Правилникот во ова Упатство се направи анализа на содржината на правилникот за ГВЕ. Правилникот се состои од пет дела, и содржи пет прилози. Содржината на овие делови и прилози се објаснети подолу. Треба да се нагласи дека можно е еден оператор да има функции и процеси за кои се пропишани ГВЕ во неколку делови и прилози.

Делот I од Правилникот за ГВЕ, односно членовите од 1 до 7, ги даваат општите одредби за неговата употреба, како на пример надлежностите на субјектите, значањето на одредени дефиниции кои се употребени во правилникот, исклучоците на примена и други. Дел II од Правилникот, односно членот 8 се однесува на Прилозите 1 и 2, најпрво ги опфаќа сите загадувачки супстанции испуштени од било кој тип на извор, кои се

регулирани во Прилог 1. Овој Прилог се однесува на загадувачки супстанции кои се испуштени од било која инсталација која не е опфатена во Прилозите 2, 3, 4 и 5.

Членот 8 се однесува на ГВЕ на загадувачките супстанции од одредени производни индустриски процеси и инсталации, кои се подетално објаснети во Прилог 2. Повеќето индустриски процеси постоечки или предвидени во Македонија се прикажани во овој дел. Дадените ГВЕ се дефинирани земајќи ги во предвид најдобрите достапни техники (BAT-Best Available Technique), но за голем дел од процесите се искористени националните познавања или веќе постоечките ГВЕ.

Делот III од Правилникот, односно членовите од 9 до 24, ги опфаќаат ГВЕ за согорувачките инсталации. ГВЕ од Дел III од Правилникот воглавно се применуваат во општата процедура за издавање интегрираните еколошки дозволи (ИСКЗ). Согорувачките извори (ложишта) се поделени во три категории. Најмалите, со капацитет под 1 MW, се регулирани со членот 12, оние со капацитет помеѓу 1 и 50 MW се регулирани со членот 13 и Прилог 3, и оние со капацитет од и над 50 MW со членот 14 па натаму, и со Прилог 4.

Се препорачува операторите да ги побараат ГВЕ кои можат да се применуваат, прво во Прилог 2. Доколку процесот се заснова на согорување, треба да проверат дали може да се применат ГВЕ дадени во Дел III и во Прилозите 3 и 4. Доколку релевантниот процес не може да се најде во овој прилог тогаш треба да се бара општа ГВЕ дадена во Прилог 1.

Делот IV, член 25, ги опфаќа граничните вредности од стационарни мотори со внатрешно согорување. Моторите со внатрешното согорување може да се користат во парцијални процеси и за производство на енергија. Граничните вредности за емисија дадени во делот IV ќе се користат за овој тип на извори додека не се донесе посебен правилник за истите.

Делот V, Членовите 26 до 30, ги дефинираат ГВЕ за испарливи органски соединенија како резултат на процеси во кои се употребуват органски растворувачи.

2.1 Содржина на прилозите

Во Прилогот 1 се прикажани општите ГВЕ за одредени типови загадувачки супстанции, како што се:

- на вкупна прашина во отпадниот гас или пареа
- за канцерогени супстанции
- за неоргански супстанции во облик на цврсти честички
- за неоргански супстанции во облик на аеросоли, пареи или гасови
- од органски супстанции

Овие ГВЕ можат да се користат кога нема да биде најдена чиста категорија на извори т.е одредени технолошки процеси и други стационарни извори на емисија кои се дадени во Прилог 2 од Правилникот за ГВЕ.

Во Прилог 2 се прикажани ГВЕ за одредени производни процеси и инсталации, почнувајќи од индустриските процеси кои се поврзани со обработка на минерали, продолжувајќи со процесите на топење, процесите за производство на метал, хемиската индустрија, производството на вештачко ѓубриво, производство на пластика и влакна, производство на целулоза, нафтената индустрија, дел од прехранбената и други индустрии.

Прилог 3 ги опфаќа ГВЕ од согорување на ложиштата/со капацитет од 1 до 50 MW. ГВЕ се дефинираат во зависност на типот на горивото што се користи при согорувањето, како цврсто, течно или гасовито, фосилно гориво или биомаса итн. ГВЕ за ложиштата/со капацитет помал од 1 MW се објаснети во член 12 од Правилникот.

Прилог 4 ги опфаќа ГВЕ за секој тип на производство на енергија за инсталации со капацитет поголем од 50 MW. При тоа ги опфаќа и секој тип на поединечно гориво, цврсто, течно или гасовито. Прилог ги презема ГВЕ од ЕУ Директивата за емисии од големи согорувачки инсталации - LCP Директивата, и оттаму се применува на инсталациите за производство на енергија со капацитет поголем од 50 MW.

Прилог 5 ги прикажува во повеќе детали ГВЕ од процеси кои испуштаат емисии од Испарливите Органски Соединенија (ИОС).

Со цел да се рационализира користењето на упатството подолу следува Табела за Идентификација, во која е наведено во кој дел од Правилникот и во кои Прилози, можат да се пронајдат релевантните информации за ГВЕ во однос на различните категории на извори:

Категорија на извори	Дефиниција	Дел од Правилник	Број на Прилог
Индустрија	Процес на категорија	III	2
Индустрија	Не се наоѓа погоре	II	1
Индустрија	Употреба на растворувачи	V	5
Согорување	Помал од 1 MW	Член 12	
Согорување	1 – 50 MW	Член 13	3
Согорување	Повеќе од 50 MW	Членови 14 to 24	4
Внатрешно согорување	Стационарен	IV (Член 25)	

3. Општи ГВЕ за одредени загадувачки супстанции (Прилог 1)

Прилог 1 ги прикажува ГВЕ за одредени загадувачки супстанции во воздухот. Најпрво се прецизирани ГВЕ на вкупна прашина во отпадниот гас или пареа за кои јасно е зададена вредноста на ГВЕ во зависност од масениот проток.

Следната категорија се канцерогените супстанции, во која се опфатени 24 различни соединенија. Повеќето од нив се одредени соединенија на метали или јаглеводороди.

Тие се поделени во три класи, од кои соединенијата кои спаѓаат во класа I се најмногу канцерогени, за кои се зададени најстроги ГВЕ од $0,1 \text{ mg/m}^3$. Оние кои спаѓаат во класа II имаат ГВЕ од 1 mg/m^3 и оние кои спаѓаат во класа III од 5 mg/m^3 . Исто така дадени се и ГВЕ за комбинации од повеќе класи на канцерогени супстанции.(Табели 2 и 3).

Наредната категорија се неоргански супстанции во форма на цврсти честички. Опфаќа 21 загадувачка супстанца или нејзино соединение, повторно поделени во три класи според важноста. Опфатените супстанции се најчесто разновидни супстанции на метали. Опсегот на ГВЕ е од 0,2 до 5 mg/m^3 . Комбинации од овие загадувачки супстанции исто така имаат и свои ГВЕ (Табели 5 и 6).

Наредните ГВЕ се однесуваат на неоргански супстанции во форма на аеросол, пареи и гасови. Тие се однесуваат на 13 супстанции, поделени во четири класи според опасноста. ГВЕ варираат помеѓу 1 (класа I) и 500 mg/m^3 (класа IV).

Последната категорија се однесува на граничните вредности на емисија за органските супстанции. Вкупно се наведени 140 органски супстанции кои се поделени во три класи според штетноста. Класите I и II, содржат по околу 50 супстанции. ГВЕ варираат од 20 (класа I) до 100 (класа II) и 150 mg/m^3 (класа III). Исто така тука се земени во предвид и гранични вредности за комбинациите од некои супстанции во емисиите (Табели 10 и 11) од Правилникот за ГВЕ.

4. ГВЕ за одредени производни процеси и инсталации (Прилог 2)

Прилогот 2 е најзначајниот дел од Упатството и опфаќа 64 категории од индустријата и други оператори. Во прилогот е даден детален опис на ГВЕ за секоја категорија на извор во табеларна форма, таму каде што е потребно е дадена и содржината на кислород во отпадниот гас, вредност која може да се примени при пресметка на емисиите во воздухот. Спомнати се и други услови кои можат да се применат како температура и притисок.

Следува листа на категориите и бројот на табелите со ГВЕ и на главните загадувачки супстанции кои се регулирани, групирани до шест сектори (*во italics*) во Правилникот:

Категорија / Сектор	Табела со ГВЕ	Загадувачки супстанции
<i>Горива исто види Табели 47 до 52 за нафта и јаглен</i>		
Постројки на кокс	1	S, NO _x , прашина
Брикетирање	2	прашина
<i>Минерали (види исто Табели 54 и 61)</i>		
Печење на бокситна руда, доломит, гипс, варовник, инфузорна земја, магнезит,	3	Cr, NO _x , HF, прашина, SO ₂

кварцит или чамот (глина)		
Обработка на перлит, шкрилци и глина	4	SO ₂
Производство стакло и на стаклени влакна	5	NO ₂ , SO ₂ , прашина, Cl, метали
Производство на керамички продукти врз база на глина	6	SO ₂ , бензен, прашина etc.
Топење на минерални ресурси како базалт, дијабаза, згура итн	7	NO ₂ , SO ₂
Топење на мешавината од бирумен или катран асфалтни бази итн	8	прашина
<i>Метална индустрија (види исто Табела 62)</i>		
Добивање на на жлезна руда од пепел (Sintering)	9	NO ₂
Производство на не-железни метали и нивни легури (Cu,Pb)	10	прашина, SO ₂
Растопување, рафинирање и производство на не-железни метали	11	прашина, Cu, Pb, јаглерод
тешки метали	12	(Pb, Cu, Cd, HG, Zn, Al)
Железни и не-железни метални леарници	13	прашина, органски соединенија
Производство на железни легури	14	PM, CO, SO ₂
Топло валање, ладно валање и производство на жица	15	PM, NO _x , CO, SO ₂ итн.
Производство на челик во конвертори, електро лачна печка	16	PM, CO, NO ₂
Производство на железо за леење	17	CO, прашина
Електро лачна топење на згура	18	HF еквиваленти
Топење на алуминиум	19	прашина, Cl ₂ , органски

Производство на алуминиум во електролитска печка	20	PM, HF, F
Производство на алуминиум оксид и јаглени материјали	21	PM, NO ₂ , SO ₂
Посребрување со топол цинк	22	прашина, HCl
Површно процесирање на метали со користење на азотна киселина	23	NO ₂
Производство на оловни батерии	24	прашина, H ₂ SO ₄
Термално процесирање на метали преку валање	25, 26	NO ₂ , SO ₂
<i>Хемиска индустрија</i>		
Производство на азотна киселина	27	NO ₂ , NH ₄
Производство на сулфурни оксиди	28, 29	SO ₂ , SO ₃
Производство на хлор	30, 31	Cl ₂ , Hg, H ₂ S, S
Гранулација или сушење на вештачко ѓубриво	32	прашина
Производство на минерални вештачки ѓубрива	33	прашина, NH ₄ , NO ₂ , F
Производство на фосфати	34	F
Производство на фосфатни киселини	35	F, HF, прашина
Процес за производство на амониум	36	NO ₂
Производство на 1,2 – дихлороетан или винил хлорид	37	производство на соединенија
Пестициди и биоциди	38	Прашина (со органски)
Производство на ПВЦ	40	ПВЦ итн.
Производство на акрилонитрил	41	акрилонитрил
Производство на	42	акрилонитрил

полимер		
Обработка на полиакрилонитрил во влакна	43	акрилонитрил
Обработка на вискоза	44	H ₂ S, CS ₂
Производство на целулоза со процеси на сулфити	45	прашина, NO ₂ , SO ₂ , H ₂ S
Производство на целилоза со сулфитни процедури	46	прашина, NO ₂ , SO ₂ , H ₂ S
<i>Нафта, јаглен</i>		
Нафтени рафинерии	47	прашина, NO ₂ , SO ₂ , H ₂ S
Обработка на нафта и гас	48	H ₂ S, меркаптани
Чување, дистрибуција на петролејски деривати	49	ароматици, органски
Печење и горење на инсталации покрисни со саѓи	50	прашина
Производство на јаглерод или електро графит	51	органски гасни соединенија
Мелење и боење на камен јаглен	52	PM
<i>Останати</i>		
Печатење со водени раствори и органски раствори	53	етанол
Растопување на стакло и минерални влакна	54	органски соединенија
Производство на картони од дрвени влакна	55	прашина
Сушење на парчиња од шеќерна репка	56	прашина
Сушење на парчиња стакло	57	прашина
Инсталации за печење кафе	58	органски соединенија
Производство на цемент	59	прашина, SO ₂ , NO ₂

Производство на цемент во ротациски печки, суви и влажни	60	прашина, SO ₂ , NO ₂
Производство на минерална волна	61	прашина и останато
Производство на легури на јаглерод и цинк и олово	62	прашина
Производство на топки	63	прашина
Интензивно одгледување на живина	64	прашина, амониум, чад
Горење или согорување на отпад	Правилник за гранични вредности на емисии при горење и согорување на отпад и услови и начин на работа на инсталациите за горење и согорување (Сл.весник на РМ бр.123/2009).	

5. ГВЕ за согорување на ложиштата под 1 MW (Член 12)

ГВЕ при согорување во ложишта до 1 MW не се бараат или не се воспоставуваат освен редовно исполнување на барањата од поедините стандарди при водење на согорувањето во овој тип на ложишта. За потребите на исправно водење на согорувањето, а во зависност од какво гориво се употребува во инсталацијата (цврсто, течно, гасовири, биогаз и др.) се користат ЦЕН и ИСО стандардите. ГВЕ за овие инсталации може да биде уредено и со посебните дозволи со кои се одобрува нивното работење, а воедно нивните емисии можат да бидат ограничени заради спречување на загадувањето на квалитетот на амбиентниот воздух.

Ова се регулира со член 12 кој се повикува на четири стандарди МКС М.Е6. 110, МКС М.Р.4.020, МКС М.Е6.120, МКС В.Н8.270. кои го регулираат користењето и согорувачките капацитети на емисии до 1 MW.

6. ГВЕ на согорување на ложиштата од 1 до 50 MW (Прилог 3)

Прилог 3 се однесува на капацитетите со инсталирана моќност помеѓу 1 и 50 MW кои можат да ги применуваат ГВЕ во зависност од типот на гориво кое го користат. Загадувачките супстанции кои се опфатени се прашина, SO₂, NO_x и CO.

Во Прилог 3 се дадени ГВЕ за согорување во ложишта на цврсто гориво, јаглен, брикети и кокс, дрвени брикети, отпадоци од земјоделски култури, биомаса, за ложишта за согорување на течни горива, ложишта за согорување на течни горива во примарна рафинација или на непреработена нафта и ложишта кои согопруваат на гасни горива. Горивата се поделени најпрво на оние кои се цврсти фосилни (јаглен, брикети и кокс), со ГВЕ во Табела 1 од Прилог 3 (страница 52). Биогоривата (дрва, дрвени брикети и

земјоделски талог) се претставени со ГВЕ во Табела 2 (страна 53). Емисиите од цврстите горива на биомасите, користат ГВЕ прикажани во Табела 3. Емисиите од течни горива се регулирани со ГВЕ во Табела 4. Овие горива исто така се регулирани со чадниот број. Согорувањето од првичното пречистување или од необработена нафта има ГВЕ во Табела 5. Емисиите од гасовидните горива ги имаат своите ГВЕ во Табела 6 од Прилог 3.

Понатаму се појаснуваат оценувањата на емисиите кои се сведуваат на стандардни услови при температура од 273,15 K и притисок од 101,3 kPa. Во прецизирањето на условите дадена е и содржина на кислород изразена во процентите во зависност од видот на ложиштето и горивото, како и равенка по која се пресметуваат емисионите концентрации дадени во зависност од концентрација на кислород во отпадните гасови, како и можноста да ако волуменскиот удел на кислородот во отпадниот и димниот гас на кој се сведува масената концентрација на загадувачката супстанца не е даден, во тој случај, за процеси за горење и термички технолошки процеси, се зема даден волуменски удел на кислород од 5 %, а за другите технолошки процеси се зема волуменскиот удел на кислород кој е вообичаен при одвивање на дадениот процес.

Треба да се нагласи дека во процесите на согорување важно е утврдувањето на топлинските губитоци т.е топлината што се губи при испуштањето на отпадните гасови кое се пресметува согласно равенките дадени во член 11 од Правилникот за ГВЕ. При согорување во ложишта со топлинска моќност на огништето до 1 MW топлинските губитоци во отпадните гасови не се одредуваат.

Со прецизирањето и поделбата на ложишта во три категории во зависат од топлинската моќност на истите, како што е дадено во член 9, се утврдуваат и ГВЕ за согорувачките инсталациите и ложиштата за согорување. На овој начин се поддржува концептот дека помалите ложишта особено првата и втората група подлежат на ГВЕ кои се во голем дел од националните експертски сознанија, како и придржување на ЦЕН и ИСО стандардите за нивна работа. MKC M.E6.110, MKC M.R.4.020, MKC M.E6.120, MKC B.H8.270.

Параграф 7 од Прилог 3 дава насока дека при применувањето на ГВЕ треба да се води сметка за тоа кога две или повеќе поединечни согорувачки инсталации се инсталирани на начин на кој, нивните отпадни гасови може да се испуштаат низ заеднички оџак, земајќи ги во предвид техничките и економските фактори, може да се дозволи комбинацијата што ја формираат тие инсталации да се смета за една единица.

7. ГВЕ за производство на енергија во согорувачки капацитети поголеми 50 MW (Членови 14 до 24 и Прилог 4)

За третиот тип на согорувачки постројки кои имаат капацитет над 50 MW, ГВЕ се дадени во Прилог 4. За овие инсталации во целост се транспонирани ГВЕ од Директивата за големи согорувачки процеси 2001/80/ЕЦ.

Членовите 14 и 15 најпрво го дефинираат делот на согорувачките инсталции за производство на енергија со капацитет од и над 50 MW, кој ги опфаќа овој тип на инсталации без разлика на горивото што го користат. Овде се опфатени согорувачките уреди за производство на енергија кои се дел од индустриските постројки. Овие ГВЕ не

се применуваат за постројки кои директно ги користат производите од согорувањето при процесот на производство. Овој исклучок исто така се однесува на согорувачките инсталации наведени по Член 15, Дел 2.

Исто така прецизирани се и инсталациите за кои не се применуваат ГВЕ од Прилог 4. Особено треба да се обрати внимание на тоа дека Правилникот за ГВЕ дава можност за отстапување од граничните вредности на емисија дадени во Прилог 4 на овој правилник доколку постоечките инсталации со номинален топлински влез еднаков на или поголем од 400 MW работат одреден број на часови годишно земено како просечно годишен број на часови за период од пет години. Сепак има ограничување во дозволувањето за отстапувањата од ГВЕ од Прилог 4 и истите не важат за новите инсталации за кои е дадена интегрирана еколошка дозвола согласно Законот за животна средина.

Утврдувањето на ГВЕ кога се работи за мултисогорувачка инсталација која истовремено употребува две или на повеќе горива, граничните вредности на емисија се утврдуваат по строго пропишан начин кој е даден во член 17 од овој правилник. Исто така и за гасни турбини кои користат две или повеќе горива истовремено, ГВЕ се одредуваат согласно наведена формула во членот 17.

Во член 18 е објаснето на кој начин се одредуваат ГВЕ за уредите за загревање и гасните турбини кои користат две или повеќе типови на гориво. Овие ГВЕ зависат од горивата кои се користат во моментот.

Во член 19, објаснето е како ГВЕ ќе биде пресметана кога согорувачката постројка е проширена за барем 50 MW. Во член 21 прикажан е начинот на пресметка на надминувањата на ГВЕ и условите на споредливоста на добиените податоци од мерењата со нив, со исклучокот појаснет во Член 23. Во член 22 објаснето е како да се реагира во случај на дефект или расипување на опремата за испарување на отпадните гасови. Во член 24, дадена е равенка за пресметка на ГВЕ во случај кога согорувањето се врши во гасна турбина и при тоа додатно се гори гориво (котел за отпадна топлина).

Прилог 4 ги уредува ГВЕ на сите видови на горива кои се користат, како цврсти, течни и гасовити. Деловите 1, 2 и 3 прикажуваат ГВЕ за SO_2 , во зависност од типот на гориво кое се користи тоа цврсто, течно или гасовито. Дел 4 ги наведува ГВЕ за NO_x , додека поглавјето 4.1 ги уредува ГВЕ за NO_x кои се емитуваат од гасните турбини. Во делот 5 се прикажани ГВЕ за прашина.

Утврдувањето на ГВЕ е поврзано и со промените во капацитетот на согорувачката инсталација, така кога во една согорувачка инсталација ќе се изврши промена при што работниот капацитет се зголеми за најмалку 50 MW, за новиот дел на инсталацијата се применуваат ГВЕ како што се утврдени во Прилог 4 во деловите 1Б, 2Б, 3Б, 4Б и 5Б (зависно од горивото кое се користи) и се утврдува во однос на топлинскиот капацитет на целата инсталација.

8. Граничните вредности од стационарните мотори со внатрешно согорување (Член 25)

Во Членот 25 е дадени се ГВЕ за РМ, СО и NO_x изразени во mg/m³ за стационарни мотори со внатрешно согорување во склоп на една технолошка целина или друг процес. Исклучок за ГВЕ даден е во став 2, при испади на погонските мотори на агрегатите за производство на електрична енергија и дефекти на електричната мрежа.

ГВЕ важат за наведените загадувачки супстанции:

- за дизел мотори од 3 MW и повеќе
- за мотори под 3 MW
- за други четиритакни мотори
- за други двотакни мотори.

9. ГВЕ за Испарливи Органски Соединенија (во натамошниот текст: ИОС) при употребата на органски растворувачи (Членови 26 до 30 и Прилог 5)

Во членовите 28 и 29 детално се одредени условите и другите барања за емисиите на ИОС од поединечните утврдени процеси и потребно е при користење на Правилникот за ГВЕ да се обрати големо внимание на истите. Операторот на инсталацијата треба пред МЖСПП да докаже дека се придружува кон примената на ГВЕ за ИОС, граничните вредности за севкупните емисии, и граничните вредности на фугативните емисии.

Исто така дадени се насоки како треба да се реагира при надминување на ГВЕ особено доколку емисиите можат да му наштетат на човековото здравје.

Во Прилог 5 од правилникот за ГВЕ дадени се праговите на потрошувачка на растворувачи (во тони на година) и ГВЕ во отпадни гасови (mgC/Nm³), за утврдените дејства и процесите при кои се испуштаат ИОС. Со цел да се спречат или да се намалат посредните и непосредните влијанија од ИОС во воздухот, како и потенцијалниот ризик по човековото здравје.

10. Заклучни согледувања

ГВЕ во прописите за издавање на интегрирани еколошки дозволи од страна на надлежните органи може да бидат различни од ГВЕ наведени во Правилникот за ГВЕ.

Специфицираните ГВЕ за Индустријата (Прилози 2 и 5) се применуваат пред оние општите (пр. оние од Прилог 1). За да се одредат ГВЕ потребно е да се извршат серија на репрезентативни мерења (постојани, редовни или контролни мерења) или да се пресметаат емисиите, при што добиените пресметки за емисиите, претставуваат основа за сопствен мониторинг.

Емисиите од секој оџак се сметаат поединечно (доколку оџаците не се поврзани со заеднички цевки за испуштање на емисии).

11. Влегување во сила

Ова Упатство влегува во сила со денот на неговото донесување, а ќе се објави на WEB страната на Министерство за животна средина и просторно планирање.

Број, 07-1213/4
05.04. 2013 година

Министер за животна средина
и просторно планирање
Abdilaqim Ademi с.р.